

ANADOLU
TÜRK MASALLARINDAN
DERLEMELER

Prof. Dr. Necati Demir

ÖTÜKEN

Prof. Dr. Necati DEMİR: 20 Nisan 1964'te Ordu'ya bağlı Ulubey ilçesinin Kumanlar köyünde doğdu. Tahsilini Kumanlar İlkokulu (1974), Ordu Fatih Ortaokulu (1977) ve Ordu Fatih Lisesi'nde (1980) sürdürdü. Lisans eğitimine ise Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde (1987) devam etti. Yüksek lisansını Cumhuriyet Üniversitesi'nde (1992), doktorasını Selçuk Üniversitesi'nde (1996) tamamlayan Demir, Gaziantep Sarılsalkım Ortaokulu'nda Türkçe öğretmeni (1987-1990), Sivas Cumhuriyet Lisesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ve Cumhuriyet Üniversitesi'nde Türk Dili okutmanı olarak çalıştı.

13 Haziran 1996'da Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü'ne yardımcı doçent olarak atandı. 30 Kasım 2000'de doçent, 9 Şubat 2006'da profesör oldu. Seksene yakın kitabı, yüzden fazla makalesi bulunmaktadır. Bu kitaplarından dördü Harvard Üniversitesi'nde, yirmi üçü Almanya'da, biri Avusturya'da ve biri de Danimarka'da yayımlanmıştır.

1996-2010 yılları arasında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Bölümü'nde öğretim üyesi ve bölüm başkanı olarak görev yaptı.

2010 yılında Gazi Üniversitesi'ne atandı. Halen Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Bu alışmamı,
Türkiye'yi alınlarının teri ve gözlerinin nuruyla yoğuran
Türk annelerine ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	17
Önsöz	23
1. Aç Kurt	25
2. Ah Kız Sana Yazık.....	27
3. Ahmet ile Mahmut	28
4. Akıllı Oğlan İle Deli Oğlan.....	42
5. Ak Yılan- Kara Yılan.....	45
6. Ali ile Karısı.....	48
7. Allah'ın Yazısı.....	56
8. Altın Perçemli Oğlan ile Lüle Budun Saçlı Kız	58
9. Altın Sarısı Ejderha	61
10. Apalakla Topalak	62
11. Arap.....	64
12. Analığın Üvey Kızı.....	66
13. Aslan Sütü	67
14. Avcı Ahmet.....	69
15. Ayı ile Kız	74
16. Ayı Kulak	76
17. Ayının Oğlu	77
18. Baba Sevgisi	84
19. Balık Anne İle Keloğlan	85
20. Balıkçı Ahmet.....	88
21. Balıkçının Oğlu	90
22. Beyböğrek.....	94
23. Bir Ağabey ve Bir Kız Kardeş.....	108
24. Bir Göze Bir Gül	110
25. Bit Bacı ile Pire Bacı	111
26. Bülbül	112
27. Cadı Karısı.....	114
28. Cemile	115

29. Cıvıv ile Cıpbıdan	119
30. Cücenoglu	120
31. Çıtı ile Pıtı	123
32. Değirmenci ile Kurnaz Tilki	126
33. Deli Oğlan	131
34. Dev ile Keloğlan	133
35. Devın Oğlu	135
36. Dev Kız Kardeş	137
37. Dev ve Padişahın Küçük Kızı.....	139
38. Dilinin Cezası.....	143
39. Doksan Dokuz Can Alan	144
40. Dünya Güzeli.....	145
41. Edik ile Bedik	149
42. Eksik Ayakkabı	152
43. Emiř ile Memiř.....	153
44. Eşek Prens	155
45. Fadime Kız	160
46. Garip Bir Çalgı.....	164
47. Gassabı Cömat	165
48. Gelin Ayře	169
49. Gençlikte mi, Kocalıkta mı? -I-.....	172
50. Gençlikte mi, Kocalıkta mı? -II-	174
51. Geyik	179
52. Geyik Oğlan	181
53. Gül Kız ile Kel Kız	185
54. Hâlınden Memnun Olmak.....	187
55. Hanım.....	189
56. Heç (Hiç).....	190
57. Helvacı Güzeli -I-.....	191
58. Helvacı Güzeli -II-	194
59. Hırıkçi Mehmet Ağa	198
60. İdare, Mudara, Dubara	200
61. İki Evlat	202
62. İki Peri.....	204
63. İncili Kız	205
64. İnci Salkım.....	208
65. Kabak Kızı	213
66. Kadın Akılı	216
67. Kara Hasan	217
68. Kara Vezir	219
69. Kasap ile Padişah.....	221
70. Kel Çoban	223
71. Keloğlan -I-.....	225
72. Keloğlan -II-.....	227
73. Keloğlan -III-	229
74. Keloğlan -IV-.....	231
75. Keloğlan -V-.....	234
76. Keloğlan ile Cangoloz.....	235

77. Keloğlan ile Tilki Padişahı	237
78. Kervancının Masalı	241
79. Kılı Mahmut	243
80. Kız Çocuklarını Sevmeyen İki Padişah	244
81. Kibirli Kız	247
82. Kirazoğlu	249
83. Korkusuz Koca.....	253
84. Korkusuz Oğlan	254
85. Kör Kurt.....	256
86. Köse.....	257
87. Köylü ile Şeytan.....	259
88. Kurdun Çobanlığı	260
89. Kurt ile Kuzu	261
90. Kusmukçu.....	262
91. Kuyruk Acısı.....	264
92. Küçük Kız ve Ağabeyleri	266
93. Leylek İle Tilki	271
94. Mehmet Pehlivan ile Güleser Hanım.....	272
95. Mır Derviş	278
96. Mintik Kız.....	279
97. Nalbant ile Padişah.....	281
98. Narhanım	283
99. Nene ile Tilki.....	285
100. Nine ile Tilki.....	286
101. Oduncu ile Abugüneş.....	287
102. Ölümsüzlük Çiçeği.....	293
103. Padişahın Devesi	296
104. Padişahın Kızı ve Kara Köpek.....	299
105. Padişahın Oğulları	301
106. Padişah ile Keloğlan	304
107. Padişah Kızı ile Tembel Ahmet.....	306
108. Padişah ve Kızı	311
109. Padişah ve Üç Oğlu	312
110. Peri Kızı	314
111. Puhuluca	320
112. Sabır	323
113. Salman'ın Saplı Tası.....	326
114. Sarı İnek	328
115. Selvim Dalı	330
116. Sırma Saçlı Kız.....	332
117. Sinem Padişahı	334
118. Sultan Hanı'nda Üç Gece	336
119. Süpürgeci Dede	337
120. Süpürgeci Hoca'nın Kızları.....	339
121. Süpürgeci Koca.....	341
122. Sürmeli Bey, Telli Senem, Akbilek ve Arif Bey	351
123. Şahmeran'ın Yüzüğü	354
124. Şemsi Beğendi	360

125. Şingil ile Mıngıl	363
126. Tahta Tamaş	364
127. Tanrı Misafiri	367
128. Tavşan Sargısı	369
129. Tecer	370
130. Tembel Kız.....	374
131. Tılsımlı Su	376
132. Tilki ile Yılan	377
133. Topal Tilki.....	378
134. Uyanık Serçe	380
135. Uzun Yunus	381
136. Üç Bacı	384
137. Üç Hiyara Âşık	386
138. Üç Kardeş	391
139. Üç Kaz Yiyen Keloğlan	395
140. Üç Kızın Bir Babası	398
141. Üç Nasihat -I-.....	400
142. Üç Nasihat -II-.....	403
143. Üç Turuncun Aşkısı	406
144. Üvey Anne ve İki Kız.....	409
145. Üvey Kız	411
146. Yalancı	413
147. Yarım Arap	414
148. Yaşlı Kurt	420
149. Yedi Başlı Dev.....	421
150. Yedi Kardeş Bir Bacı	424
151. Yedi Kız	426
152. Yeşil At	427
153. Yeşil Kurbağa	430
154. Yılan	432
155. Yılan Çocuk	435
156. Yılanlı Kız.....	436
157. Yılan Oğlan -I-.....	437
158. Yılan Oğlan -II-.....	441
159. Yorgancının Kızı	444
160. Yüzük	446
161. Zayıf Kardeş ve Şişman Kardeş	448
162. Ağlar Elma ile Güler Elma.....	451
163. Ah Kız Vah Kız	453
164. Akıllı Köse.....	455
165. Ak Koç ile Kara Koç.....	461
166. Ali Gözü Kız Gözü Yaktı Yandırdı Bizi	463
167. Ali Kız.....	469
168. Âlim ile Tilki	472
169. Altın Perçemli Çocuklar	474
170. Altın Saçlı Oğlan	477
171. Anka Kuşunun Yüreği	480
172. Aptal Kızı.....	483

173. Arzu ile Kamber	485
174. Aslan ile Tilki	489
175. Avcı Ahmet	490
176. Ayağına Diken Batan Karga	491
177. Ayı ile Kız	493
178. Ayı Kulak	495
179. Azrail ile Delikanlı.....	497
180. Bahtıkara	499
181. Balık Bilmezse Halik Bilsin	501
182. Balıkçı Bacağı.....	505
183. Baltacı.....	509
184. Berlihava	510
185. Beşer Kız.....	518
186. Bey Kızı Beyaz ile Çoban Çil Ali.....	522
187. Bey Oğlu ile Kaymakam Kızı	524
188. Bey Oğlunun Atları.....	526
189. Bezirgânın Karısı	529
190. Bıd Bıd Kabacık	531
191. Bir Baba Üç Oğul.....	534
192. Bir Kız ve Yedi Aptal.....	538
193. Bücür Oğlan	542
194. Büyük Oyun	547
195. Cehennem Dibi	548
196. Cimri ile Cömert	553
197. Civik	557
198. Çıtak Zühtü'nün Oğlu.....	558
199. Dağıstan'ın Aşkı.....	560
200. Dağıstanlı	563
201. Danacının Oğlu	567
202. Deli ile Akıllı Kardeş	571
203. Deli Tavuk	573
204. Demir Kurt	574
205. Dev ile Casus Kadın	576
206. Devin Kızı.....	579
207. Dev Karısı	581
208. Devkulak	583
209. Dilenci	589
210. Doğru Bas, Kem Belasını Bulur	590
211. Dört Nasihat.....	593
212. Dünya Güzeli ile Mehmet	597
213. Ejderha Bey	604
214. Elekçi Hala	608
215. Eskici Murat ile Şah	609
216. Evden Kovulan Köse.....	613
217. Feleği Arayan Adam	618
218. Garip Çoban	620
219. Gelenek	623
220. Gençler ve İhtiyarlar.....	624

221. Geyik ile Kız Kardeşi	626
222. Gurgur Bacı	631
223. Güzel Kız Çirkin Kız.....	633
224. Hamam.....	634
225. Haso'nun Aklı	636
226. Hayret	638
227. Hayrola Yiğidim.....	640
228. Heyni Yusuf.....	642
229. İbrahim Çavuş	644
230. İdi ile Bidi	645
231. İki Kardeş	647
232. İki Sevdalı.....	651
233. İncili Yorgan	654
234. İyilik ve Kötülük.....	658
235. Kaçırılan Kız.....	661
236. Karaböcek İle Sıçan Ağa	663
237. Kara İnek	665
238. Karga	668
239. Kaynana ve Gelin.....	670
240. Keçi Kız	672
241. Keklik	675
242. Kelkız	681
243. Keloğlan I	683
244. Keloğlan II	688
245. Keloğlan III.....	690
246. Keloğlan IV.....	693
247. Keloğlan'ın Aklı.....	695
248. Keloğlan ile Elmacık.....	697
249. Keloğlan ile Padişahın Kızı.....	699
250. Kıl Torba	700
251. Kırk Kız	703
252. Kızdın mı?	706
253. Kıl Kuyusu	710
254. Kolsuz Kız	712
255. Korkusuz Oğlan.....	714
256. Köpek Masalı.....	716
257. Köroğlan.....	717
258. Köse Musa.....	719
259. Kurbağa Kız	722
260. Kurnaz Tilki.....	725
261. Kuru Kabak	727
262. Kuyruğu Zilli Tilki.....	729
263. Kuyudaki Kamçı	732
264. Külden Eşek	736
265. Limon Kız	741
266. Memmeda Gardaş	743
267. Mır Mehmet	747
268. Muska (Mutlak)	749

269. Narbağ ile Narhatun.....	752
270. Nasip Kısmet.....	755
271. Ne İdim, Ne Oldum, Ne Olacağım.....	757
272. Nohut Oğlan.....	760
273. Oduncu ve Açgözlü Karısı.....	762
274. Ölü Başı Bekleyen Kız.....	764
275. Ölü Yiyen Adam.....	765
276. Padişahın Atı.....	769
277. Padişahın Kızı ile Keloğlan.....	770
278. Padişahın Oğlu ile Mahi Mehir.....	771
279. Padişah Kızı ile Zülfikâr.....	776
280. Padişah ve Tuz.....	779
281. Pehlivan Pir Nazar Masalı.....	781
282. Perili Oğlan.....	786
283. Rızksız Kız.....	788
284. Sallansop.....	790
285. Sarıca Kuruca.....	793
286. Sarı Toprak.....	795
287. Serçe.....	796
288. Sinan ile Mihriban.....	798
289. Sömürge Kuşu.....	800
290. Sultan Süleyman ve Cennet.....	801
291. Süpürgeci Hoca.....	803
292. Şah İsmail I.....	804
293. Şah İsmail II.....	806
294. Şahmeran.....	810
295. Şamadur Dede.....	813
296. Şeytan ile Oduncu.....	817
297. Tahta At.....	820
298. Talih Kuşu.....	823
299. Taş Kesilen Padişah.....	825
300. Tavuk Kız.....	828
301. Tembel Ahmet.....	830
302. Tepegöz ile Anası.....	831
303. Tilki ile Kurt.....	833
304. Tilkinin Kurnazlığı.....	835
305. Tuşlak Kız.....	836
306. Uzun Yolculuk.....	840
307. Üç Arkadaş.....	842
308. Üç Evlat.....	844
309. Üç Kardeş I.....	850
310. Üç Kardeş II.....	852
311. Üç Kız.....	853
312. Üç Kız Kardeş.....	855
313. Üç Şehzade I.....	857
314. Üç Şahzade II.....	866
315. Üvey Anne I.....	870
316. Üvey Anne II.....	872

317. Yaralı Mahmut ile Gülşah.....	878
318. Yaşlı Adam ve Kızları.....	879
319. Yaşlı Bir Adam.....	881
320. Yazıcı	882
321. Yedi Kardeş.....	884
322. Yedi Keçi Yavrusu	888
323. Yemen Padişahının Oğlu	889
324. Yeşil Ot.....	893
325. Yılan Bey	899
326. Yılan Doğuran Kadın.....	901
327. Yumru ve Dumru.....	905
328. Yülük Dayı.....	906
329. Zalim Padişah.....	910
330. Zırto	911
Sözlükçe	913
Kaynak, Şahıslar	917

SUNUŞ

KÜLTÜR, bir millet veya topluluğa özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür. Tarihi değerler ile toplumsal gelişim süreci içerisinde oluşan maddî ve manevî değerlerin tamamıdır. Kültür; toplumları birleştirir, bütünleştirir, barış içerisinde yaşamalarını sağlar.

Bizim kültürümüzün çok uzun bir geçmişi ve muazzam bir derinliği bulunmaktadır. Dolayısıyla çok büyük bir zenginliğe ve köklü bir yapıya sahiptir. Nitekim, bunun idrakinde olan Mustafa Kemal Atatürk de, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini yüksek Türk kültürü olarak belirlemiştir.

Kültürümüzün eğitim sahasına yaptığı katkılar da dikkate değerdir ve onun en mühim fonksiyonlarından biridir. Okul kavramının ve bir müessese olarak okulların olmadığı zamanlarda, eğitimin bütün çeşitleri halk kültürü aracılığı ile yapılmaktaydı. Yani halk, tecrübeleriyle kültürünü oluşturuyor, onunla nesilleri eğitiyordu. Bu kültür unsurlarının bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1. *Ninniler*: Ninnilerle 0-6 yaş arası çocuklar eğitmekte, çok küçük yaşlardan itibaren hayata hazırlanmaktaydılar. Onların zihin dünyası ninnilerle geliştirilmekte, yüksek seviyeli bir insan olmalarının temeli atılmaktaydı. Alplığa veya bilgeliğe hazırlanan çocuğa söylenen şu ninni, sadece bir örnektir:

Benim oğlum yiğit/bilge olacak

Güzel eli kılıç/kalem tutacak

Düşmanı önüne katacak/önünde eğilecek

Ninni benim kuzuma ninni

2. *Çocuk Oyunları*: Çocuk oyunları, **esase onları** gerçek hayata hazırlama okuludur. Bu oyunlar, gerçek hayatta onların karşılaştıkları problemlerin ya da verecekleri mücadelelerin biraz hafifletilmiş şekilleridir aslında. 6-15 yaş arası çocuk eğitimi için bir vasıtadırlar. *Ok yay oyunu, başkan seçme, kurt koyun, esir almaca, eşkiya gibi birçok oyun, çocuğu hayata hazırlamak içindir. Birdirbir, ip atlama, köşe kapmaca, seke, "Tavşan kaç, tazı tut", yağ satarım bal satarım, kaydırak, ip atlama vb. ise beden idmanı bakımından çok önemlidir. Üç taş, dokuz taş, saklambaç vb. de beyin faaliyetlerini geliştirmeye yöneliktir. Çocuk oyunları; vücut, yani beden, beyin idmanı, yarışma, rekabet, sürat, enerji, örgütlenme için*

önemlidir. Çocukları ileri dönemdeki hayata hazırlamada önemli bir kilometre taşıdır. Bu tür oyunları oynamış çocuklar, yani günümüzün büyükleri kararlı, cesur, yaratıcı ve olgundur. Pratik bir zekâ yapısına ve çoğunlukla sağlıklı bir vücuda sahiptirler.

3. *Mâniler*: Mâni, Türkiye’de *atma türkü*, *imece türküsü*, *eski türkü*, *dömbelekçi türküsü* isimleriyle de bilinmektedir. Mâni, zor olan işlerde zorluğu bir parça azaltmak, zor işi kolay ve eğlenceli hâle getirmek için genellikle karşılıklı olarak, türkü atarak söylenir. Yaşlı ve bu konuda tecrübeli olanlar, karşılıklı olarak veya tek başına mâni söylerken gençler de çeşitli şekillerde kismetini almaktadır. İletilecek mesajı estetik bir biçimde dile getirmek ise, genellikle gençler arasında görülmektedir. Genç erkekler ve kızlar gönül meselelerini iletmek veya iletilen gönül meselelerine cevap vermek için genellikle mâni söylemek yolunu seçerler. Fakat teknolojinin gelişmesi, göçlerin yoğunlaşması ve yaygınlaşması, bunlara bağlı olarak tarım alanlarının daralması ile imece geleneği ortadan kalkmıştır. Her nedense gönül meseleleri ve gönül meselelerinin iletilmesi de kimlik değiştirmiştir. Bunların sonucu olarak mâni söyleme geleneği de zayıflamıştır. Konu bütünlüğü olmayan, kafiyesi bozuk, hece sayısı eksik veya fazla mâniler bunun bir göstergesidir.

Mânilere genel anlamda bakıldığında, Türk insanın sosyal, ekonomik, kültürel yapısının çok güzel bir biçimde yansıtıldığı görülecektir. Daha ayrıntıya incek olursak giyim kuşamdan, mutfağına mimarisine kadar birçok kültür unsuru gözler önüne gelmekte, zihin dünyasında şekillenmektedir. Net bir biçimde akseden diğer bir konu da coğrafi yapıdır. İnişler, çıkışlar, dereler, tepeler, ırmaklar, ormanlar, yaylalar, tarlalar, harmanlar, mısır ve fındık bahçeleri, meyve bahçeleri; daha birçok teferruatıyla güzel Türkiye’imiz canlı bir tablo gibi bizlere sunuluyor gibidir. Diğer bir deyişle, derleyebildiğimiz yaklaşık on bin mâni, Türkiye’yi yansıtan bir aynadır âdeta.

4. *Masallar*: Masallar ise ahlâk terbiyesi bakımından çok önemlidir. Masalların büyük çoğunluğunun şahıs kadrosu, kötü ve iyi insanlardan veya nesnelere oluşur. Hemen her masalda iyiler, kötülerle çatışır. Ama en sonunda hep iyiler galip gelir. Sürekli masal dinleyen bir çocuk bu bakımdan kendini eğitir. Sonunda hep iyilerin kazançlı olduğunu görünce iyi bir insan olmanın önemini zihin dünyası kavrar, hatta iyi bir insan olmak çabalar. Yüzü nurlu yaşlarımızın her konuda olumlu düşünmesinin temelinde de esasen bu yatmaktadır. Çünkü onlar, bu masalları dinleyerek büyüdüler.

5. *Fıkralar*: Fıkralar yalnızca gülmek, gülümsetmek için değildir. Fıkraların sosyal hayatta çok önemli yerleri vardır. Bunun en güzel örneği Osmanlılar dönemidir. Osmanlılar döneminde pek çok insan tipi bir arada barış içinde

yaşamıştır. Bu farklı insan tipleri bir arada yaşarken birbirilerini eleştirmişler, ama bunu fıkra yoluyla yapıp hem de eğlenmesini bilmişlerdir. *Temel Dursun, Bekri Mustafa, Bektaşî, Nasreddin Hoca* fıkraları bunun en güzel örnekleridir.

6. *Atasözleri*: Zamandan en iyi tasarruf, tecrübelerden istifade etmekle mümkündür. Tecrübeli ve eğitilmiş olmak için de zor şartları hep aynı neslin tekrar tekrar yaşaması gerekmez. Önceki nesillerden bugünlere bırakılmış bazı tecrübeler vardır ki, onlar tek cümleyle bizlere ikazlarda bulunur ya da tavsiyeler verirler. Menfi hadiseler başa gelemeden tedbirli olmayı, yaşananlardan ders almayı öğütlerler. Tecrübe ve hatta bazen bilgelik taşır bu sözler. Atasözleri, işte bütün bunlar bakımından yeri doldurulamaz hazinelerdir. Şu birkaç atasözü konuyu açıkça ortaya koymaktadır: *Aç gözünü açarlar gözüünü; Adama dayanma ölür, ağaca dayanma kurur; İnsan kıymetini insan bilir; Tanrı sabırlı kulunu sever; Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste; Aman diyene kılıç kalkmaz; Aşını, eşini, işini bil; Atalar sözü tutmayanı yabana atarlar; At binenin, kılıç kuşanandır; Az ile yetinmeyen çoğu hiç bulamaz; Bakan yemez, kapan yer; Baskın basandır; Beyler buyruğu yoksula kan ağılatır; Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıptır; Bin bilsen de bir bilene danış; Bin dost az, bir düşman çoktur; Bir korkak bir orduyu bozar; Cömert derler maldan ederler, yiğit derler candan ederler; Çok koşan çabuk yorulur; Dağda gez, belde gez insaflı elden bırakma; Danışan dağı aşmış, danışmayan yolda şaşmış; Dokuz kere ölç, bir kere biç; ...*

7. *Efsaneler*: İnsanlar; yaşadığı coğrafyaya ait önemli gördükleri kişileri, nesnelere ve mekânları kutsallaştırırlar ve sırrını çözemedikleri konuları çeşitli biçimlerde yorumlarlar. Bunlara, yaşanmış bazı olayları da katıp nesilden nesile aktarırlar. Kutsallaştırma, yorumlama ve aktarmaların pek çoğu sözlü olarak yayılır. Bu, sonuçta bir sözlü kültür oluşturur.

Sözlü kültürün en önemlilerinden biri de efsanelerdir. Efsaneler, insan ile insanı, insan ile coğrafyayı, insan ile diğer varlıkları, insan ile maneviyatı birbirine gönül bağı ile bağlayan unsurlardır.

Efsaneler, muazzam bir eğitim aracıdır. Efsanelerin konuları çoğunlukla çocuk, genç ve orta yaşlıların eğitimi ile ilgilidir. Güzel ahlâklı olmanın faydalarını ve nasıl güzel ahlâklı olunacağını işlemektedir. Onlar hilenin, düzenbazlığın, nankörlüğün, cimriliğin kötülüğünü; dürüstlüğün, sağlam karakterli olmanın, cömertliğin güzelliklerini en iyi bir biçimde anlatmıştır.

Bir kısmı coğrafyayla ilgilidir. Efsaneler, bir bakıma coğrafyaya mühür vurma aracıdır. Coğrafyayı vatan yapma, vatanda kök salma, vatana ruh verme unsurudur. Konusu fabl ve tarihî şahsiyetlerle ilgili olanlar da vardır.

8. *Destanlar*: Destanların kültür tarihimizdeki yeri çok önemlidir. Onlar edebî bir mahsul olmakla beraber, tarihin kırık dökük aynalarıdır. Konuları

çoğunlukla tarihî gerçeklere dayanmaktadır. Geçmiş zaman içerisinde yaşamış kahramanlar ve eski dönemlerde yaşanmış olaylar hakkındaki bilgileri, hiç değilse ana hatlarıyla, öğrenmemizi sağlamaktadırlar. Bu türdeki yazılı metinler dikkatli bir şekilde incelendiğinde, uzak geçmiş ile ilgili çok kıymetli malzemeler elde edilmektedir.

Destanlar, milletlerin ansiklopedileridir. Tarihî unsurların yanında milletlerin geçmişteki gelenek, görenek ve yaşayış tarzları ile ilgili olarak belki de hiçbir kaynakta bulunamayacak bilgiler destanlarda yer almaktadır. Geçmişte Türklerin yedikleri yemekler, çaldıkları çalgılar, kullandıkları savaş aletleri, ağırlık ölçüleri, giydikleri elbiseler, ... hakkındaki ayrıntılı gerçekleri destan yazarları farkında olmadan bizlere kadar ulaştırmıştır.

Destanlar, zoru başarmanın hikâyeleridir. Başarılması hemen hemen imkânsız hadiselerin zekâsı ve gücü ile bir kahraman tarafından olumlu bir sonuç ile bitirilmesi, destanların genel olarak konusudur. Bu olaylar bazı destanlarda bir milletin yok olması veya varlığını sürdürebilmesi gibi hayatî meselelerdir. Bazılarında ise olağanüstü başarılar anlatılmaktadır.

Bu eserler aynı zamanda yazı dilinin önemli belgeleridir. Türkçenin tarihî gelişiminin araştırılmasında çok kıymetli malzemelerdir. Genellikle halk ağzından derlenip yazıya geçirildiği için dilin özelliklerini çok yönlü bir şekilde yansıtan bu yazılı metinler, tarihî Türkçe açısından âdeta bir hazine durumundadır.

Yukarıda saydıklarımız, Türk kültür unsurlarından yalnızca birkaç tane-sidir. *Türkülerimiz*, Türk insanının kimliğini; *bilmecelerimiz*, Türk inanının fitrî zekâsını yansıtmaktadır. Hepsini ele alındığında konunun önemi ve ciddiyeti çok açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Türk kültürü, her sahada önemli ve nitelikli insan yetiştirmek bakımından dünyada eşi olmayan bir kültürdür. Türk tarihinde alp ve bilgenin çok olması bundandır.

Türk kültürü; kız çocuğuna kız, erkek çocuğuna erkek görevini beşikte yükleyecek kadar ince ve asildir. Ancak Türk kültürü binlerce yıldır gölgede bırakılmanın sıkıntılarını yaşamaktadır. Bir süre Arap ve Fars kültürü esas alınmıştır. 18. yüzyılın sonlarından beri ise Batı kültürünün gölgesindedir.

Türk düşüncesinin kaynağı Türk kültürüdür. Türkler bugün, Türk kültürünün binlerce yıldır ikinci plana itilişinin acı sonuçlarını yaşamaktadır. Çağımızın iletişim araçlarının bu konulara yer vermemesi, bu kültürün sahiplerini *hazinenin üzerinde oturup sadaka toplayan kişiye döndürmüştür.*

Günümüzde Türkiye'deki durumu ele alacak olursak, özetle şu sonuçlara varılabilir: Artık ninniler söylenmemekte, çocuklarımız çeşitli basın ve yayın organları vasıtasıyla yabancı kültürlerle yetişmektedir. Ders kitaplarındaki başka milletlerin masalları, çocuklarımızın ufkunu daraltmaktadır. Fıkraların ortadan kalkmasıyla, insanlar meselelerini kaba kuvvetle çözmeye başlamışlardır. Atasözleri unutulduğu için tecrübelerin aktarılması tarihe karışmıştır. Türk destanlarını okumayan gençler, yabancı kahramanların hayranı olup çıkmaktadır.

Türk Milleti'nin çalışkanlığı, yiğitliği, hoşgörülülüğü, gönül zenginliği, iç dünyasının derinliği, temiz ruhu ve temiz yüzü, ekmeğindeki ve aşındaki bereketi, fitrî zekâsı, güzel sanatları sevmesi, dünya bilimine ve barışına katkısı ve asilliğinin kaynağı Türk kültürüdür. *Bilge Kağan'ı, Kül Tekin'i, Alparslan'ı, Yunus Emre'yi, Hacı Bektaş Velî'yi, Hacı Bayram Velî'yi, Mevlana'yı, Fatih Sultan Mehmed'i, Nene Hatun'u, Mustafa Kemal Atatürk'ü, Çanakkale, Kurtuluş Savaşı kahramanlarını ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucularını; Türkiye'yi gözünün nuru ve alınının teriyle yoğuran anne ve babalarımızı* yetiştiren bu kültürdür. Yukarıda saydığımız unsurlardır. Zira biliriz ki, "Gölgede olanın gölgesi olmaz".

Türk Milleti'nin yeniden bu ve benzeri şahsiyetleri yetiştirmesi, Türk toplumundaki sorunların onarılması, ahlâkî çöküşün önlenmesi, Türk nesillerinin özgüveninin canlanması; Türkiye'nin millî birliği ve bütünlüğü Türk kültürünün yeniden öne çıkması ile mümkündür. Bu da, kültürün çağa ve günümüzün bütün yeniliklerine uyumu sağlanarak yaygınlaştırılması ve eğitimde uygulanması ile mümkündür.

Türk Milleti'nin vergisiyle okuyarak bugünlere geldiğinin bilincinde olan bir grup çalışma arkadaşı olarak biz; Türk kültür ürünlerinin tamamını derleme, kaynakları tarama, yazıya aktarma, değerlendirme, yayımlama ve çağa uyumunu sağlayarak eğitimde kullanma çalışması başlatmış bulunmaktayız. Bu çalışma dizisi 1984'te Necati Demir tarafından başlatılmış, hiçbir kurum, kuruluş ve şahıstan maddî yardım almadan 22 yıl boyunca aralıksız sürdürülmüş ve bu konularda dünyanın en büyük arşivi oluşturulmuştur. Daha sonra diğer bilim adamları da çalışmalara katılmış ve çeşitli aşamalarda katkıda bulunmuşlardır. Bu çalışmayı yapmaktaki amaçlarımızın bazıları şunlardır:

1. Cumhuriyetimizin kurucusu, XX. yüzyılın en büyük alpi ve bilgisi *Mustafa Kemal ATATÜRK*'ün Türk kültürü konusundaki vasiyetlerini ve hayallerini gerçekleştirmek. O'nun "Millî kültürümüzü muassır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarma" düşüncesine katkıda bulunmak. Bunu gerçekleştiren, "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesini esas almak.

2. Türk halk kültürünün tamamını (*ninniler, çocuk oyunları, mâniler, masallar, fıkralar, atasözleri, efsaneler, destanlar*) derlemek, değerlendirmek, yurt içinde ve yurt dışında yayımlamak.
3. Türkiye Cumhuriyeti'nin yeni nesillerine, kaynağı Türk kültürü olan okuma kitaplar sunmak.
4. Kaynağı Türk kültürünün ürünleri olan ninniler, çocuk oyunları, maniler, masallar, fıkralar, atasözleri, efsaneler, destanlardan oluşturulacak okuma kitaplarını farklı seviyelerde, ayrı ayrı düzenleyerek *okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, üniversite* öğrencilerimizin hizmetine sunmak.
5. Sadece okul çağındaki gençler için değil, aynı zamanda okul çağı dışında kalan insanımıza da kaynağı Türk kültürü olan okuma kitapları ve kaynaklar sunmak.
6. Türkçenin daha iyi öğrenilmesine ve gelişmesine katkıda bulunmak.
7. Giderek azalmakta olan okuma alışkanlığını ülkenin dört bir yanında bu eserler vasıtasıyla yaygınlaştırmak.
8. Çalışmalarımızı yurt dışında da yayımlayarak yurt dışında yaşayan ve asimilasyon tehlikesi ile karşı karşıya bulunan Türk çocuklarına, Türkçe ve yaşadıkları ülkenin dili ile Türk kültürünü sunmak.
9. Derlenerek yazıya geçirilen ve yeni yazıya aktarılan (Türk Destanları) halk kültürü ürünlerini, dünya ve Türk bilim adamlarının hizmetine sunmak.
10. Dünya bilim âlemine Türk halk kültürü ile başka kültürleri karşılaştırmaya imkânı sunmak.

Bu çalışmalar; ben ve arkadaşlarım tarafından güzel ülkemizin bütün vatandaşlarına ve bilim adamlarına hediye edilmiştir. Özellikle her türlü sosyal bilimlerin kaynağını farklı kültürlerde ve farklı milletlerde arayan bilim adamlarımızın bu metinleri iyi değerlendirmesini istirham etmekteyim. Bu çalışmaların okunması, sahip çıkılması ve onlardan en verimli şekilde istifade edilmesi dileklerle...

Ümitköy / Ankara, 23 Nisan 2010
Prof. Dr. Necati DEMİR

ÖN SÖZ

Bu kİTAPTA bulunan masallar, 1985 yılında derlenmeye başlanmıştır. Masal derlemelerine başladığımızda kaynak şahısların, “*Annem daha çok masal biliyordu, babaannem daha çok masal biliyordu, ah babam olsaydı..., Dedem daha çok masal anlatırdı*” sözleri bizi ciddi anlamda düşündürmüştü. Bu cümleler binlerce yıllık geleneğin yavaş yavaş sona erdiğini işaret etmekteydi. Bunda hiç şüphe yoktu. Masal anlatma geleneğinin yavaş yavaş zayıflaması, masalların masal anlatanlarla birlikte öbür dünyaya göçü bizi korkutmuştu. Bu kültür hazinesinin üç nesil sonra tamamen yok olacağı anlaşılmıştı.

Bu olumsuz durum karşısında birtakım çalışmaların başlatılması ve yapılması, bizim tarafımızdan, zaruret sayılmıştır. O yılların ekonomik ve teknolojik açıdan sınırlı imkânlarıyla, bir derleme çalışması başlattık.

Türkçe Öğretmeni olarak Gaziantep’in Sarısalkım Köyü’ne atamam yapıldığında ilk işim görev yaptığım köyde masal derlemeye başlamak oldu. Sarısalkım Köyü’nün yaşlılarının bazıları masal biliyordu. Fakat yavaş yavaş onlar da unutmaya başlamışlardı. Bir yıl içerisinde köydeki herkesin kapısını çalarak masal derledim. Arşivim zenginleşmeye başladı. Bu arada İnönü Üniversitesi’nin açmış olduğu masal yarışmasına üç masal ile katıldım. Yarışmaya katıldığımız masallardan birisi 8 Kasım 1989’da “Mansiyon” ödülüne lâyık görülmüş, her üç masalın da Üniversite tarafından yayımlanacak olan “*Masallarımız*” kitabında yer alması uygun görülmüştü. Bu kitap, plânlanmasına rağmen, benim de bilmediğim bir sebeple yayımlanmadı.

Bu kitaptaki masallar, yaklaşık 30 yıl boyunca süren aralıksız bir çalışmadan sonra toparlanabilmiştir. Bu çalışmalar yapılırken hiçbir kurum, kuruluş ve şahıstan maddî herhangi bir yardım alınmadığını özellikle belirtmek isteriz.

2015 yılı itibariyle arşivimizde 2.500’ün üzerinde masal bulunmaktadır. İki yıldır masal derlemelerinde daha önce derlediklerimize benzer masallara çok sık rastlamamız, bu işin sonuna yaklaştığımızın işareti olsa gerektir. Asıl durumu ilerleyen yıllardaki çalışmalarımız gösterecektir.

1985’ten itibaren bütün derlemelerimiz; doğal ortamda, bizzat kaynak şahıstan, ses kaydedilerek yapılmıştır. Ses kayıtları daha sonra yazıya aktarılmış ve Türkiye Türkçesi ile yayımlanmasına karar verilmiştir. Ağız özelliklerinin yazıya aktarılması, ağız çalışmalarımıza bırakılmıştır: *Ordu İli ve Yöresi Ağızları* (Ankara, 2001), *Tokat İli ve Yöresi Ağızları* (Ankara 2006), *Trabzon ve Yöresi*

Ağızları (Ankara, 2006), *Sivas İli ve Yöresi Ağızları* (Ankara, 2006), *Giresun İli ve Yöresi Ağızları* (Ankara, 2009), çalışmalarımızda mümkün olduğunca masal metinlerine de yer verilmiştir.

Türk Masalları, masallar konusundaki çalışmamızın ilk aşamasıdır. Bu cildin içerisinde, masallar konusunda hiçbir ayrıntıya girmeden, alfabetik sıraya göre dizilmiş 330 adet masal bulunmaktadır. Masalarda geçen mahallî kelime ve deyimler ile ifade biçimleri için bir sözlük hazırlanmış ve eser içerisine yerleştirilmiştir. Masalların kaynak şahısları ile ilgili bilgiler, çalışmamızın son bölümünde yer almaktadır.

Masallar konusundaki çalışmamız, eğer imkânlarımız el verirse, son masalı derleyene ve yayımlayana kadar devam edecektir. Doğal ortamda hiçbir müdahalede bulunmadan derlediğimiz bu masal metinleri, eğitimde yardımcı kaynak olarak her seviyedeki öğrencilerimiz için de ayrıca yayımlanacaktır.

Her eserde olduğu gibi bu çalışmamızda da mutlaka hatalarımız olmuştur. Hatalarımızın iyi niyetimize bağışlanması temennimizdir.

Bu çalışma pek çok zor aşamadan sonra ortaya çıkmıştır. Özellikle kaynak şahısların, sabırla bizim sorularımıza cevap vermesi ve bize yardımcı olması, teşekkürle ödenecek bir borç değildir.

Bir diğer aşama ise tashih konusudur. Eserin daha güzel yayımlanması için çarpınan ve bizimle bu çalışmanın heyecanını yaşayan çalışma arkadaşlarımız Öğrt. Gör. Dr. Ülker ŞEN'e, Edebiyat Öğretmeni Fikriye DEMİR'e; Yrd. Doç. Dr. Özkan AYDOĞDU'ya, Yrd. Doç. Dr. Osman Kubilay GÜLe ayrıca teşekkür borçlu olduğumuzu özellikle belirtmek isteriz.

Bütün bunların ötesinde Türk kültürünün temel derslerini aldığım, sağlığında onlarca masal derlediğim merhum babam Mehmet DEMİR'i rahmetle anmak, benim için başka bir borç olsa gerekir.

Sivas, 29 Ekim 2015
Prof. Dr. Necati DEMİR

I. Aç Kurt

Bir varmış, bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Çok söylemesi günahmış; hikâye söylemesi sevapmış. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir kurt yaşarmış. Köyün kıyısında kışları açlıktan kıvranıyormuş. Yine böyle bir gün:

- Köye gideyim de oradaki inekten, koyundan yiyeyim, demiş.

Köye gitmiş, bir ineğe rast gelmiş:

- İnek, ben öyle açtım ki seni yiyeceğim, demiş.

- Dur, beni şimdi yeme. Şuraya kadar sırtıma bin, in; birbirimizi gezdirelim de beni öyle ye, demiş.

Kurt kabul etmiş ve o sırada da inek kaçmış. Kurt bir ahırın önüne gitmiş. Ahırdan bir katır çıkmış. Katıra:

- Açlıktan ölüyorum, katır seni yiyeceğim, demiş.

- Benim etim sert, sen beni yiyemezsin. Gideyim, baltayla satırı getireyim de beni öyle ye, demiş.

Baltayla satıra gidiyorum diye katır da kaçmış. Kurt, av aramaya devam etmiş. Bir koyuna rastlamış:

- Koyun, açlıktan ölüyorum, seni yiyeceğim, demiş.

- Yok, beni şimdi yeme. Gel, seninle şu tarafa doğru gidelim de orada bir oynayalım, demiş.

O da kurdu kandırıp kaçmış. Sonra kurt, keçiyle karşılaşmış. Keçiye:

- Seni yiyeceğim keçi, çok açım, demiş. Keçi:

- Benim karnımda iki tane yavrum var. Bizi üç olunca ye, demiş.

Sonra o da kaçmış. Kurt harmanlığa doğru yoluna devam etmiş. Bir ata rast gelmiş. Ata:

- At, açlıktan ölüyorum. İmkânı yok, kaçırmam seni; seni yiyeceğim, demiş.

At:

- Yok, beni şimdi yeme. Gel, sırtıma bin de bir cirit oynayalım. Beni ondan sonra ye, demiş.

Böylece at da kaçmış. Kurt bütün avlarını kaçırmış. Bu sefer düşünmeye ve kendi kendine söylenmeye başlamış:

- Be hey kurt! Eline geçti bir inek, ye de boynuzlarını dinelt. Sen ne yapacaksın inmeyi, binmeyi? Kâtip mi olduydun, demiş. Katırı düşünmüş:

- Eline geçti bir katır, yesene hatır hatır. Sen ne yapacaksın baltayı, satırı? Kasap mı olacaktın, demiş. Sonra koyunu düşünmüş:

- Hey kafasız! Sen ne edeceksin oyunu moyunu, yesene koyunu. Oynayıp da köçek başı mı olacaktın, demiş. Oradan keçi gelmiş aklına:

- Eline geçti bir keçi, ne yapacaksın ikiyi, üçü; kessene keçiyi. Sürü başı mı olacaktın yoksa, demiş. Sonra atı düşünmüş:

- Eline geçti bir at, ye de yanında yat. Sen ne yapacaksın cirit oynamayı? Cirit başı mı olacaktın, demiş.

Bütün avlarını kaçırın kurt, açlıktan ölmüş.

Hatun KARAMUKLU

2. Ah Kız Sana Yazık

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içindeyken bir adamın bir tek kızı varmış. Kız çeşmeye suya gidince çeşmenin oradaki kurbağa, kıza:

- Ah kız sana yazık, vah kız sana yazık, dermiş. Bir gün sormuş kurbağaya:
- Yazık ama benim neyime yazık, demiş. O da kıza:
- Kırk gün ölü başı bekleyeceksin, ona yazık, demiş.

Bir gün kız öte dağın başında pınarın dibinde oynuyormuş. Derken kapı açılmış ve bir babayiğit gelmiş. Kız içeri girince kapıları kilitlemiş. Allah tarafından kırk gün beklemiş. Kız yıkanmaya gitmiş. O sırada elekçiler gelmiş. Elekçilerin arasındaki bir topal kız:

- Ah beni de yanına al. Ondan sonra kapı kilitlensin, demiş.

O kız, uyuyan babayiğidin başına oturmuş. O sırada adam uyanmış. Elekçi kız:

- Ben senin kırk gündür başını bekliyorum, demiş.

Bunun üzerine elekçi kızla babayiğit evlenmiş. Diğer kız dünya güzeliymiş. Bir gün böyle, beş gün böyle... Babayiğit bir gün şehre gidecekmış. Elekçi kıza sormuş:

- Ne alayım sana? Kız da:
- Esvap, altın, bilezik; demiş. Diğer kıza sormuş:
- Sana ne alayım? O da:
- Sabır taşıyla, sabır bıçağı al. Eğer almazsan yoluna boz duman çöke, demiş.

Oğlan, elekçi kızın istediklerini almış. Sabır taşıyla sabır bıçağını almayı unutmmuş. Yoluna boz duman çökmüş, tekrar dönüp almış. Kıza sabır taşıyla sabır bıçağını vermiş. Kız, sabır taşıyla sabır bıçağını alıp içeri gitmiş, ağlamış.

Kendi kendine söyleniyormuş:

- Ben zamanında anamın, babamın bir kızıydım. Bir kurbağa bana, "Ah kız sana yazık, vah kız sana yazık. Kırk gün ölü başı bekleyeceksin, ona yazık" demişti.

Oğlan, kızın bu söylediklerini hep dinlemiş. Kız sabır bıçağını kalbine saplayacakken delikanlı hızla koşup kızın kolunu tutmuş. Oğlan, kıza:

- Niye bana gerçeği söylemedin, demiş.

Elekçi kıza atın kuyruğuna bağlamış, salmış. Böylece yiyip, içip muratlarına ermişler.

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine...

3. Ahmet ile Mahmut

Vaktin birinde, bir padişah varmış. Padişahın bir sene, beş sene derken epey bir zaman çocuğu olmamış. Olmayınca padişahın hanımı:

- Padişahım; her derdin dermanı var, derdine derman arasana. Sen padişahsın.

Padişah; vezirini, vüzerasını, akıldanelerini toplamış.

- Benim bir sürü serim servetim var. Ben ölünce bu servet nerede kalır? Benim çocuğum yok. Derdi veren Allah, dermanını da verir, çıkarım arayalım.

Bunlar, atlarını hazırlamışlar. Yakınları ile vedalaşıp yola çıkmışlar. Bir müddet gittikten sonra çayırılık, çimenlik bir yere varmışlar. Atları çayıra salmışlar. Bunlar da çeşmenin başına varmışlar. Abdest alıp namaza durmuşlar.

Padişah namazının sonunda sağına selam vermiş, soluna selam vereceği zaman bir sakallı adam gelmiş.

- Merhaba, padişahım.

- Merhaba derviş baba. Sen benim padişah olduğumu bildin, kalbimdekini de bilirsin.

- Elbette biliyorum. Senin çocuğun olmuyor, derdine derman aramaya çıktınız.

- Madem derdimi biliyorsun, sen dermanını da bilirsin.

- Tabii, onu da biliyorum, demiş derviş ve cebinden bir elma çıkarıp ikiye bölmüş. Derviş:

- Bunun yarısını sen yiyeceksin, yarısını hanımın yiyecek. Sizin iki tane çocuğunuz olacak. Biri sizin, biri benim. Bu kavle razı mısınız?

- Razıyım. Allah, iki tane oğlan çocuğu versin de biri senin biri benim olsun.

Dervişle padişah anlaşmışlar. Sonra da derviş, padişaha veda edip oradan ayrılmış.

Padişah ve yanındakiler geri dönmüşler. Geldiklerinde padişahın hanımı sormuş:

- Ne yaptınız, derde derman bir şey bulabildiniz mi?

Padişah, olanları hanımına anlatmış. O gece elmayı hanımıyla yiyip yatmışlar.

Zaman gelmiş, padişahın iki oğlu olmuş. Padişahın keyfine, mutluluğuna diyecek yokmuş. Bu çocuklar ayda büyüyeceğine, günde büyümüşler ve okul çağına gelmişler. Çocuklar okul çağına gelmişler ama daha adları konulmamış. Çocuklar:

- Baba bizim adımızı koysanıza.

Derviş, elmayı padişaha verdiği gün:

- Ben gelmeden çocukların adını koymayın, diye söylemiş.

Çocuklara, hep “adsız gel, adsız git” derlermiş.

Bir ihtiyar nine varmış. Bu nine elinde testiyle çeşmeden geliyormuş. Bu çocuklar bir ok atmışlar, ihtiyar kadının elindeki testi delmişler. Nine kadın bakmış ki testiden şırıl şırıl su akıyor. Geriye dönüp bakmış ki oku atan padişahın oğlu. Nine, kızgınlıkla:

- Zaten iyi adam değilsiniz ki, zaten iyi adam oğlu olsanız adınız olurdu. Siz p... siniz, demiş. Bu sefer oğlan eve gelmiş. Annesine:

- Anne, biz p... mişiz.

- Kim dedi bunu size?

- Falanca nine kadın. Biz p... olmasak adımızı koyarsınız.

- Yok! Siz padişahın oğlusunuz.

- Yok anne, ya bizim adımızı koyarsınız ya da seni öldürürüz.

Neyse akşam olmuş, padişah eve gelmiş.

- Padişahım sağ olsun! Bugün çocuklara adları yok diye p... demişler. Bu çocukların adını niye koymuyoruz? Çocuklar beni öldürecekler yoksa.

- Yahu hanım, nasıl adlarını koyalım? Derviş baba, “Ben gelinceye kadar adlarını koymayın” dedi.

- Aradan yıllar geçti, işte gelmiyor...

- Ne yapalım o zaman?

- Ziyafetini yap, yemeğini hazırla, adamlarını topla, çocukların adlarını koyalım.

Kazanlar kurulmuş, yemekler pişirilmiş. Bütün iş bittikten sonra sıra çocukların adını koymaya gelmiş. Orada bulunanlar saraya geçmişler.

- Bunların adı ne olsun, demişler.

Biri “Ahmet”, biri “Mehmet”, biri “Muhammed”, diyormuş. Her biri bir şey söylüyormuş. Bunlar böyle isim bulmaya çalışırken derviş çıkagelmiş. Padişah; dervişi görünce tanımış, karşılaşmış, başkışeye oturtmuş.

- Arkadaşlar! Bu çocuklar derviş babanın himmeti, bunların adını derviş baba koyar.

- Hayırdır. Bir hayır işiniz mi var?

- Derviş baba bu çocuklar kemale erdi. Çocukların adı yok, bunlara p... diyorlar. Bunları köye sığdırmıyorlar, çocukların adını koyacaktık sen geldin, sen koyacaksın adlarını.

- Bu çocukların birinin adı Mahmut, birinin adı Ahmet.

- Otur bakalım, derviş baba.

- Bana oturmak yok, durmak yasak; ben bu çocukların birini alıp gideceğim.
 - Baba, olur mu? Bugün misafirimiz ol.
 - Yok! Sana bir hafta müsaade; bir hafta sonra gelir, ben çocuğumu alırım.
 Bunlar kimi vereceklerine karar verememişler.
 - Ahmet biraz saf, Mahmut akıllı; Mahmut'u vermeyelim. Ahmet'i verelim,
 diye düşünmüşler.

Çocukların annesi ikisinin de ellerini kınalamış, gözlerini sürmelemiş. Aradan bir hafta geçmiş. Dervişin verdiği süre dolmuş. Derviş gelmiş selam vermiş:

- Hadi bakalım, verin benim çocuğumu.

- Al, Ahmet'i götür.

- Yok. Ahmet senin, Mahmut benim deyip, alıp gitmiş.

Bir hayli müddet geçtikten sonra Halilbaba gibi bir yere varmışlar, varınca:

- Ey oğlum Mahmut!

- Buyur baba.

- Şu aşağıdaki sarayı görüyor musun?

- Görüyorum baba.

- Ora bizim vatanımız. Şimdi benim uykum geldi. Beni bir kötülük çevirdi, ben yatacağım. Sen biraz dur, kalkınca gideriz.

Mahmut'u oturtup dizine yatmış. Uyuyunca Mahmut usanmış, kafasını dizinden almış, yere koymuş. Yerden bir çiçek almış. Dağda çiçek çok. Oradan bir çiçek, buradan bir çiçek derken epey uzaklaşıp gitmiş. Bir de öteden ak sakallı bir adam gelmiş:

- Merhaba Mahmut.

- Merhaba baba. Sen benim adım nereden bildin baba.

- Sen ne yapıyorsun oğlum, burada?

- Babam yukarıda yatıyor, o kalkınca eve gideceğiz.

- O, senin baban mı?

- Babam.

- O tılsımlı dev.

- Deme!

- Dedim, gitti.

- Şimdi o yanında götürdüğü dağarcık var ya, sana der ki, "Oğlum Mahmut bunun içinde un var, bunu kar, fırını süpür de, pişirip karnımızı doyuralım, acıttık" der. Sende de ki "Baba, her ne kadar şey etsem de, ben bilmem, sen bir yap göster" de. O, fırının içine girince kapağı kapat.

Baba bunları söyleyip kaybolup gitmiş. Çocuk elindeki çiçekleri kaldırıp atmış. Bunun içine bir sızı düşmüş. Devın yanına varmış, başını yerden alıp dizine koymuş, biraz sonra dev de uyanmış.

- Bak oğlum Mahmut, ne kadar yatmışım böyle.

- Evet baba, biraz yattın.

Neyse oradan yürümüşler saraya gelmişler. Saraya gelince bu adam:

- Oğlum acıktık, şu dağarcıkta un var. Fırını süpür. Fırın ısınana kadar hamuru kararsın.

- Baba, ben bunları bilmem ki sen önce bir göster. Ondan sonra ben yaparım, beraber yeriz.

- Peki, oğlum.

Ondan sonra derviş tılsımıyla fırını açmış, içine girmiş. Girince oğlan kapağı kapatmış, kapatınca içeri cayır cayır alev almış. Adam içeriden:

- Etme Mahmut, yapma Mahmut, yandım Mahmut, diyormuş ama Mahmut, korkusundan kapağı açamıyormuş. Aradan zaman geçmiş oğlan:

- Şu fırını açıp bir bakayım. Ne oldu acaba, demiş.

Fırının kapağını açmış, açınca ortalığa bir kül yığılmış.

- Şu külü bir deşeyim, demiş Mahmut.

Sopayı küle batırmış. Sopaya koca bir zincir takılmış. Zinciri oradan çıkarmış, bakmış ki zincirin üzerinde kırk tane anahtar asılıymış.

Mahmut, sakince anahtarları almış. Oradaki bir kapıyı açmış, bir şey var, öbürünü açmış bir şey var... Kapıların hepsinde de bir şey varmış. Kapının birini açmış ki ne görsün? Altın gibi sapsarı su akıyormuş. O su ile elini yüzünü yıkamış, saçına sürmüştü. Birden saçının bir tarafı altın gibi olmuş.

Bir kapı daha açmış. Oradan da gümüş gibi su akıyormuş. Orada da elini yüzünü yıkamış, saçına sürmüştü. Bu sefer saçının bir tarafı altın, bir tarafı gümüş olmuş.

Kapının birini daha açmış. Orada da iki kat elbise varmış. Elbisenin birini almış. Kapının birini daha açmış ki iki tane binek at varmış. Atın üzerindeki heybenin bir gözünü altınla, bir gözünü gümüşle doldurmuş. Eğeri almış. Eğeri yedi yerinden bağlamış, elbisesini giyinmiş, ata binmiş. Yola çıkacağı zaman kardeşine bir not bırakmış. Demiştir ki:

- Ey kardeşim Ahmet, eğer sağ olur da beni aramaya gelersen, buraya rastlarsan şu kapıyı aç, altın var; şu kapıyı aç, gümüş var, elbise var, at var. Beni takip edecek olursan; poyrazı takip et, gel.

Mahmut, kapıyı kilitleyip yola çıkmış. Az gidip uz gittikten sonra, bakmış ki koca bir çınar ağacı:

- Atı şuraya bırakayım da ben biraz yatayım, ondan sonra gideyim, demiş.

Çınar ağacının dibine yatmış, tam uykuya dalacağı zaman bir gürültü kopmuş ama ses, gökleri yıkıyormuş. Kafasını kaldırıp bakmış ki ne görsün? Kocaman bir ejderha yılanı, çınar ağacına sarılmış yukarı doğru gidiyormuş. O ağaçta Ankayüzürüt kuşunun yavruları varmış. Bu ejderha her sene yavru kuşları yermiş.

Oğlan kılıcını çekmiş, ejderhayı öldürmüştü. Bu arada yavruların sesini, anneleri duymuş. Anne kuş, yavrularını yiyen düşmanın üzerine atmak için koca bir kayayı kanadına bağlamış. Oğlan da ejderhayı öldürdükten sonra geri aynı yerine yatmış. Ankayüzürüt kuşu, oğlanı düşmanı sanmış. Tam kayayı bırakacağı zaman yavruları:

- Ey anne! O bizim düşmanımız değil, dostumuz. İşte bizim düşmanımız yerde, demişler.

Ankayüzürüt kuşu yere bakmış ki kocaman bir ejderha yerde yatıyormuş. O zaman kanadındaki kayayı yere bırakmış. Oğlan uyanmış ki karşısında kocaman bir kuş varmış. Kuş demiş ki:

- Ey insanoğlu! Dile benden ne dilersem.

- Sen bir kuşsun, ben senden ne dileyeyim, sağlığını dilerim.

- Sağlığımdan sana fayda yok, dile dileğini.

- Ben senden ne dilerim. Bir çift yavru dilerim. Birini şimdi, birini gelecekte...

- Vay insanoğlu! Çok kötü istedin. Kırk senedir yavru çıkarırım, ejderha onları her sene yerd. Çocuklarım öldü. Ölmesinden sen yavrumu sana veririm daha iyi.

Ankayüzürüt kuşunu almış. Aradan uzun bir müddet geçtikten sonra bir yere varmış. Bakmış orada bir su akıyormuş. Suyu görünce:

- Susamışım. Atı şuraya bağlayayım da bu suyun ormanda çeşmesi vardır, içeyim, demiş; ormana doğru gitmiş.

Giderken bir inilti duymuş ama ses yeri göğü yıkıyormuş. Varıyor bakıyor ki ne görsün? Aslanın ayağına yarman batmış. O da rahatlatılmış, aslana çok acı veriyormuş. Cerahati boşaltmak için aslanın yanına yavaşça gelmiş ayağına kılıcını batırmış. Aslan demiş ki:

- Ey insanoğlu! Elime geçsen de iki çeksem, bir yırtsam.

Pislik akıp da rahatlayınca:

- Elime geçsen de dünyalığını versem, ahretliğine karışmasam.

- Ben buradayım.

- Dile, dileğini benden.

- Senden ne dileyeyim, sen bir aslansın.

- Sen dile, dileğini.
- Ne dileyeyim? Sağlığını dilerim.
- Yok. Sağlığımdan fayda yok, dile dileğini.
- Bir çift yavru isterim; birini şimdi, birini gelecekte.
- Tamam.

Aslan kükremiş. Bütün yavrular gelmiş, oradan bir tane aslan almış.

Adam, aslan oğluna demiş ki (kaplan dayısı varmış):

- Dayına git söyle. Bir çift yavru versin. Birini şimdi, birini gelecekte.
- Kaplan kükremiş. Kaplanlar toplanıp gelmiş.
- Dayı bir çift yavru vereceksin. Biri şimdi, biri gelecekte.
 - Tamam yavrum.

Aslan, kaplan, Ankayüzürüt kuşu üçü bir arada gidiyorlarmış. Az gidip uz gidip epey bir müddet gittikten sonra bakmışlar ki bir dağın eteğinde bir şehir cayır cayır yanıyormuş.

- Ben bu şehirde kalayım, bu şehir ölü şehir.

Halilibaba gibi bir yere, aslanı, kaplanı, Ankayüzürüt kuşunu, atı bırakmış. Yalnız attan iki tüy almış. At tıslımlıymış. Atın tüyünü birbirine sürtünce at geliyormuş. Onlar da atla beraber geliyormuş. Bu şehre doğru giderken önüne bir koyun sürüsü gelmiş. Çobana:

- Selamünaleyküm.
- Aleykümselam.
- Bana bir toklu vereceksin etlik.
- Baba ben sana nasıl vereyim, hepsinin sahibi var.
- Eti sana, derisi bana. Yav kardeşim burada toklu kaç para ediyor?
- Elli lira.
- Al sana yüz lira, daha var mı diyeceğin?
- Yok, daha ne diyeyim.

Oradan koyunu kesmişler.

- Elbiseleri de değişelim.
- Tamam, değişelim.

Elbiseleri de değişip yola çıkmış. Bir de çobanın azık çıkışı varmış, onu da almış. Sıcak beynine çökünce deriyi kafaya geçiriyormuş. Deriyi kafaya geçirince Keloğlan olmuş. Yoluna devam etmiş. Gide gide bir sura varmış. Bu surun bahçe kapısı yokmuş, penceresi yokmuş. İçeriye girmek istemiş. Giriş yeri aramayla bulunacak gibi deşilmiş. Bakmış ki kanaldan su gidiyormuş. Demiş ki:

- Bu suyun içine bir dalarsam diğer tarafa geçebilirim, demiş. Suya atlamış. Diğer tarafa geçmiş. Elbiseleri ıslanmış. Islak elbiselerini çıkarmış yalan yanlış kurutmuş. Deriyi tekrar kafasına sarmış. Gölün kenarına oturmuş. Orada

biraz durunca üstü başı iyice kurumuş, gezmeye başlamış. Gezerken bunu padişahın bahçıvanları görmüş:

- Sen ne geziyorsun burada? İns misin, cin misin, deyip vurmaya başlamışlar. Sonra içlerinden biri:

- Arkadaşlar, niye dövüyorsunuz? En iyisi bekçi başına götürelim, demiş. Almışlar bunu, bekçi başına götürmüşler.

- Bekçibaşı! Bu, padişahın bahçesine girmiş; bunu, falanca gölün kenarında yakaladık.

- Sen ne geziyorsun burada?

- Yav kardeşim! Açım, geldim. Düştüm buraya.

- Atın bunu dışarıya.

- Etme, ekmeğinizin ufaklarıyla yine beslenirim. Etme senin atını tımar ederim, atına bakarım, sana hizmet ederim. Sen de mi beni kovuyorsun?

- Dokunmayın da artan yemekleri de o yesin.

Keloğlan'ı orada bırakmışlar. Artık epey müddet geçince bahçıvanbaşıyla samimi olmaya başlamışlar.

Padişahın üç tane kızı varmış, bu kızlara her gün üç deste gül gidermiş.

- Bugün de ben götüreyim bahçıvanbaşı.

- Hadi oradan, bizim götördüğümüzü beğenmiyor da seninkini mi beğenecek?

- Ben toplayayım da o beğenmesin.

Onlar, o tarafa gidince; o, bu tarafa gitmiş. Her gülden birer tane almış. Bir tüy bu yandan çekmiş, bir tüy o yandan çekmiş, gülleri altınla gümüşle bağlamış. Bunları tabağa koymuş, üstünü örtmüş. Bahçıvanbaşına götürmüş.

- Tamam Keloğlan, bugün de sen götür de azarı sen ye.

Keloğlan götürmüş, gülleri cariyeye vermiş. Cariye, kızlara götürüp verince küçük kızın gözü açılmış. Bakmış ki her gün ipe bağlı olan çiçek bugün altınla, gümüşle bağlıymış. Cariyelere:

- Kim getirdi bu gülü?

- Bir Keloğlan getirdi.

- Çağırın şunu gelsin.

- Tamam.

Birlikte oturmuşlar.

- Hazır kaz var mı? Kazı yağda kızartın getirin, demiş kız.

- Tamam efendim.

Kazı güzelce yağda kızartıp getirmişler. İçerisine de bir tutam altın koyup, tepsinin üstüne koymuşlar. Üstünü de kapatıp Keloğlan'ın eline vermişler. Alıp gelirken altınları yola saçmış, birini koynuna sokmuş. Kazı da atmış. Bah-

çıvan başının yanına gelmiş.

- Ne oldu Keloğlan? Geçmiş olsun.

- Bana “vak vak” diyen bir şey verdiler. Bir de sarı sarı, nal mih kırığı gibi bir şey verdiler. Ben de şehirden geçerken yola attım. Çocuklar bir topladı ki.

- Padişahın evinde nalmık kırığı ne gezer? Nasıl bir şeydi?

- Sarı sarıydı. Dur, şurada bir tane vardı.

- Bu ne?

- Nalmık kırığı.

- Gözün kör olsun! Ne nalmık kırığı altın, bu altın.

- Ben böyle altını bilmem. Bir tutamdı hepsini attım.

- Bir daha ne verirlerse onu al gel. Tamam mı?

- Olur.

Ertesi gün, yine gülleri bağlayıp götürmüş. Yine kaz kızarttırıp içini altınla doldurup buna vermişler. Almış, bahçıvan başına gitmiş. Bahçıvan başı bakmış ki altın. Kendisi gittiğinde böyle bir şey vermiyorlarmış.

Ertesi gün, yine Keloğlan çiçek toplayıp götürmüş. Küçük kız, Keloğlan'ı yanına çağırması:

- Keloğlan bahçıvan başına selam söyle, havuzu temizlesinler. Seni de başına bekçi diksınler. Biz şu saatte geliriz. Onlar da bahçenin diğer tarafına gitsinler.

Keloğlan gitmiş, bahçıvan başına küçük kızın dediklerini söylemiş. Onlar da hemen yıkayıp temizlemişler. Keloğlanı başına bekçi bırakmışlar. Onlar çekip gitmiş. Keloğlan onları beklemeye başlamış. Kızın dediği saat gelip de geçince herhâlde bunlar gelmeyecek diye kafasındaki deriyi çıkarıp suya dalmış. Bu sırada faytonla kızlar gelmiş. Küçük kız uyanık ya.

- Siz burada durun, ben havuza bakıp geleyim, demiş.

Altının, gümüşün parıltısı ağaçlarda belli oluyormuş. Oradan eğile eğile gidip bakmış ki bir tarafı altın, bir tarafı gümüş aslan gibi bir delikanlı suda yüzüyormuş. Kız, delikanlıyı çok beğenmiş. Geri gidip diğerlerine haber de vermemiş.

Kız, oğlana seslenince oğlan aceleyle sudan çıkmış. Deriyi kafasına geçirmiş. Elbisesini bağrına basıp, kaçıp gitmiş. Oradan kız da kardeşlerinin yanına dönüp geri gitmiş.

- Bacım niye geciktin?

- Kimse var mı diye şöyle dolandım.

Neyse, bunlar gelmiş. Biraz yalan yanlış yıkanıp gitmişler. Keloğlan yine ertesi gün çiçek götürmüş. Kız, Keloğlan'a:

- Bahçivanbaşına selam söyle, üç tane karpuz göndersin. Bir tanesi çürük, içini yemiş olsun. Biri yarı çürük, yarı sağlam; biri de, bıçağı vurunca ortadan bölünsün. Bu şekilde üç tane karpuz isterim. Yarın babamın daveti var. Vezirleri, akıldaneleri gelecek.

Neyse ertesi gün bunlar toplanmış, bahçivanbaşı üç tane karpuz getirmiş. Yemek yenince karpuzu kesmişler. Kesilen ilk karpuz çürük çıkmış.

- Bu ne demek, demişler.

Diğerini kesmişler; yarısı çürük, yarısı sağlammış. Sonuncusu tam yemelikmiş. Padişahın korkusu ortalığı sarmış. İçlerinden biri çıkmış:

- Padişahım sağ olsun! O kestiğin büyük karpuz; büyük kızın, onun zamanı geçmiş. İkinci kestiğin ortanca kızın, onun da zamanı geçmek üzere. Üçüncü kestiğin karpuz küçük kızın, tam yemelik. Bunları evlendirsene, ne duruyorsun?

- Zorla mı vereyim? Nasıl vereyim?

- Allah'ın emriyle ver. Şimdi yediden yetmişe herkese veririz. Kızlara da bir altın top yaptırırız. Kimin kafasına bırakılırsa onunla evlenirler.

Tellâl bağırtmışlar:

- Atına, itine güvenen kim varsa merasim var. Padişahın kızı kimi beğenirse onun başına altın top bırakıyormuş, onunla evlenecek...

Yediden yetmişe herkes sarayın önünden geçmiş. Büyük kız, altın topu büyük vezirin oğluna; ortanca kız, küçük vezirin oğluna atmış. Küçük kız ise herkes geçmesine rağmen altın topu kimseye atmamış. Padişah:

- Kimse kaldı mı?

- Padişahım senin bahçivanların kaldı.

Bahçivanbaşı ile Keloğlan da meydana gelmiş. Keloğlan en arkadaymış. Kız, Keloğlan'ı görünce altın topu ona atmış. Bahçivanbaşı itiraz etmiş:

- Kız bana attı topu ama Keloğlan ileri çıkınca ona değdi, demiş.

Bakmışlar bu böyle olmayacak:

- Tek tek geçin, demişler.

Bahçivanbaşı da dâhil herkes tek tek geçmiş; kız, topu kimseye atmamış. En sona Keloğlan kalmış. Kız, altın topu Keloğlan'a atmış.

- Padişahım Allah'ın emri böyleymiş. Kızını vereceksin.

- Yahu, nasıl olur da ben, benim kapımın bekçisine kız veririm. Gelecek yer yok, gidecek yer yok. Kaz damını temizleyin de bunlar orada yatsınlar bari.

Bunlara bir sandık ve bir kat da yatak vermişler. Bunlar orada yaşamışlar.

Padişah bu düşünceyle hastalanmış. Doktorlar, hekimler, hacılar, hocalar getirmişler. Bir çare bulamamışlar. Demişler ki:

- Bu ancak aslan eti ve kaplan sütüyle iyi olur. Bunun başka çaresi yok.

Doktorlar böyle deyince vezirlerin uşakları altın, at, asker, silah alıp yola çıkmışlar. Keloğlan küçük kızla arasına tahta koymuş ve demiş ki:

- Bu benim tulsımım. Ben senden yana dönersem benim ciğerime uğrasın. Eğer sen benden yana dönersen senin ciğerine uğrasın.

- Bu ne keramet?

- Hele buna da sabır. Git, annene söyle; bana bir at versin, ben de gideyim.

Kıza da beş kuruş para vermiş. Bir de saman selesi istemiş. Kız atla beraber saman selesini de alıp gelmiş. Bu giderken şehir çocukları gülererek "Padişahın kel damadı ava gidermiş" deyip taşlamışlar.

Bu seleyi kafasına tutmuş, kendini korumuş. Şehri çıktıktan sonra atı güvermiş. Tüyü, tüye sürtmüş. Kır at gelmiş. Üstünde Ankayüzürüt kuşu, bir yanında aslan, bir yanında kaplan eğilip dizlerinden öpmüşler. Doğrulup gözlerinden öpmüşler. Atın yedi yerinden eğerini bağlamış. Demiş ki:

- Şuraya gece bir odun yığsak.

Aslan, kaplan bir odun kesmişler. Dağ gibi odun yığmışlar. Bu odunları yakmışlar.

Vezirlerin uşakları az gidip uz gittikten sonra bu ateşi görmüşler.

- Şu ateşe bir gidelim, demişler.

Oraya vardıklarında bakmışlar ki aslan sürüsü de orada kaplan sürüsü de orada. Bir de aslan gibi bir delikanlı başlarında oturuyormuş. Kamçıyı yere sermiş. Bir de dev gibi Ankayüzürüt kuşu uçuyormuş.

- Selamünaleyküm.

- Aleykümselam.

- Yahu bizim aradığımız buradaymış da bizim geze geze ayaklarımız delindi.

- Ne oldu? Geçmiş olsun.

- Hiç sorma, bizim padişahın küçük kızı vardı. O da Keloğlan'a vardı. Ona yana yana, bu derde tutuldu. Bu hastalıktan da ancak aslan etiyile, kaplan sütüyle iyileşir dediler.

- Ondan kolay ne var.

- Keşke senin gibi bacanağımız olaydı.

- Var ama kaz damında.

- Arkadaş bize aslan etiyile, kaplan sütünü ver. Ne istiyorsan verelim sana. Bunları bize sat.

- Yok, ben bir şey istemem. Şu atın naliyla g...ünüze birer damga vurayım, tamamdır.

- Olmaz arkadaş, sana ağırlığınca para verelim.

- Yok benim âdetim. Şu nalı kızdırır, g...ünüze basarım ondan sonra tamam. Büyük vezirin oğlu demiş ki:

- Parayla vermiyor buraya kadar geldik, boş gitmeyelim. Hem kim bilecek bu olayı?

Keloğlan nalı ateşe atmış. Bunların g...lerine birer damga basmış. Bunların istediği aslan etiyle kaplan sütünü vermiş. Bunlar çekip gitmişler.

Bu sırada bir de padişahın düşmanları savaş açmış, toprak istemişler. Padişah demiş ki:

- Benim kimseye verecek toprağım yok. Eğer onun harbi varsa benim de harbim var, demiş.

Savaş zamanı gelmiş ve bunlar harbe tutuşmuşlar. Keloğlan hanımına demiş ki:

- Git annene söyle de bir at versin harbe ben de gideyim.

Bir de beş kuruş vermiş, saman selesi almasını istemiş. Buna bir topal at vermişler. Şehirden geçerken çocuklar bunu taşlamış. Bunun selesi paramparça olmuş. Şehir dışına çıkınca tüyü, tüye sürtmüş. Aslan, kaplan, Ankayüzürüt ve kır at gelmiş. Kır atı, yedi yerinden kol bağlamış.

Varmış bakmış ki iki asker çarpışıyor. Bu oğlan, padişahın askerleri yenilmek üzereyken gelip düşman askerlerini bozguna uğratmış. Padişah, tepeye çıkıp bakmış ki yenilmek üzere olan orduyu bir yiğidin kurtardığını görmüş. Akşam olmuş. Padişah bunun yanına gitmiş:

- İns misin, cin misin?

- Ne insim, ne cinim. Seni, beni yaratan Allah'ın kuluyum. Senin düşmanlarınla savaşın olduğunu babam duymuş beni sana yardıma gönderdi. Ben İran padişahının oğluyum.

- Hadi bakalım, adam burada durur mu? Eve gidelim.

- Ben askerleri burada bırakıp da gitmem. Ben düşmanla harp edeceğim ondan sonra gelirim.

- Etme oğlum, yapma!

- Yok baba.

- Allah, senin gibi bir oğul vermedi ya, bir damat da vermedi.

- Var ama kaz damında.

Padişah hiçbir şey anlamamış. Oradan eve gelmiş.

- Hanım, İran Şahı benim harbe tutuştuğumu duymuş, oğlunu bana yardıma göndermiş. Aslan, kaplan, Ankayüzürüt, kır at, kendi de bir taraftan girip kâfirleri dağıttılar. Lâkin orada çayır gibi bir yere konakladı. Eve getiremedim.

- Etme padişahım misafir orada kalır mı?

- Yahu ne yapayım gelmedi işte.

- Ne yaptınız, ne konuştunuz?

- Ben dedim ki, "Allah senin gibi bir oğlan vermedi ya, senin gibi bir damat da vermedi." O da bana, "Var ama kaz damında," dedi.

- Padişahım, bu Keloğlan olmasın.

- Git işine hanım! Keloğlan kim, o kim? Adamın bir tarafı altın, bir tarafı gümüş, tosun gibi de bir atı var. Keloğlanla onu eş mi ediyorsun?

Ertesi gün olmuş yine savaşa tutuşmuşlar. Keloğlan aslan, kaplan, Ankayı-zümrüt ve kır at yine gelmiş. Düşmanı darmadağın etmişler. Padişahın yanına gelmiş. Padişah demiş ki:

- Hadi bakalım, eve gidiyoruz.

O ara bakmış ki oğlanın bileği kanıyormuş. Padişah, küçük kızının kendisine yedi senede işlemiş olduğu mendili çıkarıp Keloğlan'ın yarasını sarmış. Oradan padişah gelmiş. Bir müddet sonra da oğlan gelmiş. Yiyip içip ondan sonra da yatmış. Bir de hanımı köşede otururken bakmış ki, oğlanın kolunda kendinin babasına işlediği mendil varmış. Kız:

- Anne, anne!

- Ne var?

- Anne, ben babama bir mendil işlemiştim ya, o mendili babam ne yapmış bir sor.

- Tamam, sorarım kızım.

Kadın, padişahın yanına gitmiş:

- Padişahım, kızın sana bir mendil işlemişti ya, o mendili ne yaptın?

- Ah sorma hanım! O mendili, o babayığidin koluna bağladım.

- Allah Allah!

- Ne oldu?

- Bu bizim Keloğlan o zaman.

- Deme.

- Dedim, gitti.

Hemen çıkıp bakmışlar ki Keloğlan'ın kolunda kendi bağladığı mendil duruyormuş. Keloğlan'ı uyandırmadan sedye ile saraya getirmişler. Oraya varıp da biraz daha uyuyunca kalkıp bakmış ki hanımıyla saraydalmış. Keloğlan:

- Hanım, kalk!

- Niye?

- Saraya gelmişiz. Baban görürse öldürür bizi.

Oradan padişah kapıyı vurmuş, içeriye gelmiş.

- Yok oğlum, yok. Orası sizin, demiş. Onlar da yiyip içip hoş muradına geçmişler. Oğlan:

- Padişahım! Ben, benim hırsızlar için buradayım, demiş.

- Oğlum, senin hırsızların kim?
- Biri büyük vezirin oğlu, diğeri de küçük vezirin oğlu.
- Oğlum, bunlar hiç dışarıya gurbete de çıkmadı. Bunlar nasıl hırsız olurlar?
- İnanmazsan aç, arkalarına bak.
- Açmış, bakmış ki nal damgaları varmış.
- Tamam oğlum, bunlar senin kölelerin. Bunların bacıları da senin hizmetçilerin. Bunlar sana hizmet edecek.
- Bunlar, yiyip içmişler. Tekrar kırk gün, kırk gece düğün etmişler.
- Aradan epey bir zaman geçince oğlan:
- Padişahım! Benim de annem var, babam var. Ben gidip bir onlara bakayım da geleyim, demiş.
- Yola koyulmuş. Giderken bir beldeye varmış. O beldede Allah tarafından nida gelirmiş. Allah tarafından bir nida gelmiş:
- Ey oğlum Mahmut! Yukarı bak, demiş.
- Mahmut, dalgın dalgın yukarı bakmış ve dizine kadar taş olmuş. Oysaki "Lailaheillallah" deseymiş, kurtulurmuş. Bir daha:
- Ey oğlum Mahmut! Yukarı bak, demiş. Aslan da, kaplan da, Ankayüzüm-rüt kuşu da, kır at da, kendi de taş olmuşlar. Donup kalmışlar.
- Kardeşi Ahmet'in annesi ve babası ölmüş. Tahtı da dağılmış. Kimsesi kalmayan Ahmet:
- Gidip bari kardeşim Mahmut'u bulayım, demiş.
- Mahmut'un elbise aldığı yerden elbise almış. Aslanı, kaplanı, Ankayüzüm-rüt kuşunu almış. Bir de padişaha müjdecisi olmuş.
- Padişahım! Damadın geliyor, diye karşılamaya gidiyorlar.
- Yemişler, içmişler; akşam olmuş, yatmışlar. Eve gidince Ahmet kılıcı, Mahmut'un karısı ile kendi arasına dikmiş:
- Sen benim gelinimsin, ben Ahmet'im. Sen kardeşimin hanımısın.
- Oradan kalkmış kendine ayrı bir yatak yapmış. Sabahleyin kalkmış kız, babasına:
- Baba, baltayı taşa vurduk.
- Niye kızım?
- Bu Mahmut değil, kardeşi Ahmet imiş.
- Padişah ve yakınları, Ahmet'ten özür dilemişler. Ahmet:
- Özrün zamanı değil. Bana müsaade edin de ben kardeşimi aramaya gideceğim, demiş. Yola çıkmış.
- Epey bir gittikten sonra nida gelen o beldeye varmış.
- Ey oğlum Ahmet! Yukarı bak.

Bakmış ve “Lailaheillallah Muhammederrasüllullah” yazıyormuş. Üç kere tekrarlamış, üçüncüde okumuş. Bunlar cana gelmiş. Kardeş, kardeşle; aslan, aslanla; kaplan, kaplanla; Ankayüzümrüt, Ankayüzümrüt kuşuyla; kır at da kır atla kavuşmuşlar.

Kavuştuktan sonra Mahmut:

- Kardeşim, memleketimizden ne var, ne yok?

- Kardeşim, annemiz ve babamız öldü. Yuvamız yıkıldı. Tacımız, tahtımız dağıldı. Orada bir şeyimiz kalmadı.

- Orada kalmadıysa burada var.

Dönüş yolunda kör şeytan, Ahmet’in aklını çelmiş. Bütün mala mülke konmak istemiş.

- Kardeşim, sen git de ben geliyorum, demiş. Az öne çıkınca kılıcını çekiyor, tam vuracaktı ki kalbine bir hikmet gelmiş:

- Varın, yokun bir kardeşin var. Onu da vurunca hâlin nice olur? Sen nerede kalırsın, demiş.

Orada kılıcı indirmiş. Mahmut’un yanına gitmiş. Şehre yaklaşınca padişaha, damadın yanında kardeşiyle geliyor, diye müjdecî gitmiş. Yemişler, içmişler. Mahmut:

- Bu kardeşimin hâli nice olacak padişahım? diye sormuş.

Ona da büyük vezirin kızını almışlar. Kırk gün, kırk gece düğün yapmışlar. Yiyip, içip, hoş muradına ermişler.

Onlar ermiş muradına, darısı cümlemize.